

Ad rem

Reactie op mr. E. Schutte, Het nieuwe burgerlijke procesrecht en het contractenrecht

Mr. drs. E. Hennis

In *Contracteren 2002*, p. 26 bespreekt mr. E. Schutte de gevolgen voor het contractenrecht van met name de regeling van de forumkeuze in het nieuwe burgerlijk procesrecht. Daarbij laat de auteur onvermeld dat deze regeling in de (vele) gevallen waarin de EEX-Vo of het EVEX van toepassing is, er niet toe doet. In die gevallen wordt de forumkeuze immers beheerst door die verordening respectievelijk dat verdrag. Juist om te voorkomen dat de voorrang van EEX-Vo en EVEX over het hoofd wordt gezien, heeft de wetgever *ten overvloede* artikel 1 in Rv opgenomen.

Het beperkte belang van artikel 8 Rv ('partijen kunnen met betrekking tot een bepaalde rechtsbetrekking die tot hun vrije bepaling staat de Nederlandse rechter aanwijzen voor de kennisneming van geschillen welke naar aanleiding van die rechtsbetrekking ontstaan') is daarmee gegeven. Met betrekking tot de woorden 'een bepaalde rechtsbetrekking' betreurt Schutte dat de bepaling en de toelichting daarop geen uitsluitel geven over de vraag in hoeverre een forumkeuze in een kader- of raamovereenkomst geldig is. Zij stelt dat de beantwoording van deze vraag helaas uitblijft. Het verdient vermelding dat de wetgever die vraag echter met opzet niet heeft beantwoord. Artikel 8 Rv is gebaseerd op artikel 23 EEX-Vo (art. 17 EEX-Verdrag). De uitleg van die bepaling is verdragsautoonoom en mede daarom suggereert de toelichting op artikel 8 Rv dat indien het Hof van Justitie zich over deze vraag zal uitspreken de Nederlandse rechter dit Hof zal volgen. De wetgever heeft er dus vooral met het oog op de gewenste parallelle in uitleg tussen artikel 8 Rv en artikel 23 EEX-Vo voor gekozen deze kwestie aan de ontwikkeling van de rechtspraak over te laten.

Schutte is kennelijk van oordeel dat onduidelijk is in hoeverre een forumkeuze in raam- of kaderovereenkomsten geldig zal blijken te zijn. Ik meen dat deze onduidelijkheid in de praktijk wel zal meevallen. Een algemene forumkeuze is niet toegestaan, omdat partijen moeten worden beschermd 'tegen afstand van hun natuurlijke forum voor een onbeperkt aantal van alle soorten zaken' (MvT, Kamerstukken II 1999/2000, 26 855, nr. 3, p. 38). Een beding in een raamovereenkomst, die met betrekking tot geschillen over die raamovereenkomst en de ingevolge de raamovereenkomst te sluiten overeenkomsten de Nederlandse rechter rechtsmacht geeft, ziet mijn inziens op een voldoende *bepaalde* rechtsbetrekking.

Problemen zullen pas ontstaan indien de forumkeuze (bedoeld of – als gevolg van slechte redactie – onbedoeld) verder gaat, bijvoorbeeld indien partijen bepalen dat alle toekomstige geschillen tussen hen, uit welken hoofde ook, onderworpen zullen zijn aan de rechtsmacht van een bepaalde rechter. Een dergelijk beding heeft naar het mij voorkomt niet betrekking op een voldoende bepaalde rechtsbetrekking.

Schutte bespreekt voorts de interne forumkeuze, waarbij partijen ingevolge artikel 108 Rv bij overeenkomst een relatief bevoegde rechter kunnen aanwijzen, en waarbij de mogelijkheid van een stilzwijgende forumkeuze bestaat. Zij stelt in dit verband dat in internationale gevallen, waarop het hierboven besproken artikel 8 Rv ziet, deze mogelijkheid van een stilzwijgende forumkeuze ontbreekt. Dit is niet juist. Ook in internationale gevallen is stilzwijgende forumkeuze voor de Nederlandse rechter mogelijk: op het ontbreken van diens rechtsmacht moet immers een beroep worden gedaan (art. 11 Rv). Indien de verweerder zich niet beroept op een forumkeuze voor een vreemde rechter, behoudt de Nederlandse rechter rechtsmacht (art. 9 aanhef en onder a Rv). Zie ook MvT, Kamerstukken II 1999/2000, 26 855, nr. 3, p. 40; artikel 24 EEX-Vo staat stilzwijgende forumkeuze toe in de door die verordening bestreken gevallen.

Mr. drs. E. Hennis, advocaat Winters & De Vries